

Zápis

z obhajoby disertační práce pana MUDr. ing. Jana Vejvalky

konané dne: 5. 9. 2012

téma práce: „*Terminologická analýza Mezinárodní klasifikace ošetrovatelské praxe*“

přítomní: doc. RNDr. Jiří Souček, DrSc. - předseda
doc. MUDr. Milan Špála, CSc. – školitel
doc. PhDr. Richard Papík, Ph.D.
Doc. PhDr. Rudolf Vlasák
Ing. Martin Souček, Ph.D.
PhDr. Barbora Drobíková, Ph.D.
doc. PhDr. Jana Marečková, Ph.D. – oponentka - omluvena
Prof. MUDR. Richard Průša, CSc. - oponent

Předseda komise doc. RNDr. J. Souček, DrSc. zahájil obhajobu a představil přítomným kandidáta.

Kandidát v prezentaci přítomné seznámil se svou disertační prací. Představil hlavní téma práce, kterým je terminologická analýza Mezinárodní klasifikaci ošetrovatelské praxe (ICNP). Zejména představil tuto klasifikaci, která se snaží o vymezení terminologie v oboru ošetrovatelství a vysvětlil její vznik a vývoj. Vymezil také pojem informace, tak jak ho chápe oblast medicíny a zmínil jeho další souvislosti (např. etické) i to, jak termín naproti tomu chápe oblast informačních technologií (ICT). Dále se věnoval vztahu mezi smyslem (významem) informace a jejím přenosem a interpretací. Kandidát zmínil významné autory E. Husserla (husserlovské indikátory) a S. Peirce (řetězení znaků, vztah mezi znaky a poznáváním). Poté vymezil pojem semeiose ve vztahu k dané problematice (řetězení, vztahy). Dále popsal hierarchie pro popis základních kategorií ICNP. Výsledkem a přínosem disertační práce je návrh nové ontologie ICNP-β, který řeší předchozí nedostatky klasifikace ICNP. Dalším výsledkem je vytvoření jednoduchého nástroje pro nalezení problematicky přeložených pojmů v českém a slovenském překladu ICNP. Výsledkem práce jsou i doporučení pro zlepšení klasifikace ICNP do budoucnosti.

Školitel doc. MUDr. M. Špála, CSc. blíže seznámil komisi s uchazečem a jeho disertační prací. Vyzvedl zejména tematický přínos disertační práce. Na rozdíl od pokročilých lékařských disciplín je obor ošetrovatelství a jeho terminologie v ČR zatím opomíjen, proto je toto téma vysoce aktuální a jeho zpracování je přínosné. Důležité je i zajištění kompatibility terminologie oboru se zahraničím; významná je také otázka vzdělávání v ošetrovatelství.

Poté předseda komise vyzval oponenty, aby přednesli závěry a nejdůležitější části svých posudků.

Oponentka doc. PhDr. J. Marečková, Ph.D. byla z obhajoby omluvena, posudek přečetl přítomným doc. J. Souček. Oponentka vyzdvihla aktuálnost tématu a jeho přínos pro obor ošetrovatelství. Za přínosné považuje zejména vytvoření frekvenčního slovníku a navržení algoritmu pro vyhledávání chyb v českém a slovenském překladu ICNP. Cenné jsou i autorovi odborné komentáře ke klasifikaci ICNP. Oponentka žádá uchazeče, aby u obhajoby

uvedl návrhy dalších odborných témat/možností výzkumu v oblasti ošetrovatelství v souvislosti s ICNP, které by bylo možné v budoucnu zpracovat.

Oponentka práci doporučuje k obhajobě.

Poté přednesl svůj posudek oponent prof. MUDR. R. Průša, CSc. Shrnul cíle a přínosy disertační práce. Významnými částmi disertační práce jsou zejména kapitoly o reprezentaci znalostí, indikátorech, sémantickém párování dat (to musí být založeno na věrných popisech významů). Stěžejní část práce popisuje vznik a vývoj klasifikace ICNP, uvádí příklady problémů. Součástí disertace bylo vytvoření trojjazyčného slovníku a návrh algoritmu pro vyhledání problematických překladů. Oponent oceňuje jasnou formulaci přínosů v závěru práce, aktuálnost tématu i vztah k lékařské informatice.

Oponent doporučuje práci k obhajobě.

Kandidát MUDr. ing. J. Vejvalka se vyjádřil k oponentským posudkům. Zodpověděl otázku doc. Marečkové. Zajímavá by podle něj byla konfrontace s českou ošetrovatelskou praxí – podobná jakou provedla citovaná kanadská studie (teze 14), která provedla namapování terminologie klasifikace s praxí a která ukazuje problém ICNP s vyjádřením škálování.

Komise byla s vyjádřením kandidáta spokojena.

Diskuze:

Doc. R. Papík zahájil diskusi otázkou na důvod využívání české verze ICNP klasifikace v našem prostředí. Proč se opomíjí klasifikace CCC (Clinical Care Classification), která je životaschopná a široce používaná, či předmětová hesla CINAHL. Doc. Vlasák poznamenal, že terminologií se zabývá náš obor zejména z důvodů indexace materiálů. Práce doktoranda šla mimo tuto oblast selekčních jazyků. Kde je tedy vztah práce s informační vědou?

Odpověď kandidáta: Cílem původních klasifikací (v oblasti knihovnictví) je vyhledání informací. Dále existují typy klasifikací, jejichž cílem je popsat realitu, ne vyhledávání. Garantem klasifikace ICNP je Světová rada sester, která je hybatelem, tvůrcem tohoto systému. Cílem ICNP je zejména umožnit měření výkonů a dohodu na terminologii v rámci ošetrovatelské komunity – klasifikace slouží primárně právě pro tento obor (otázka srozumitelnosti pro danou skupinu). Z určitého důvodu tato profesionální komunita chce zkonstruovat vlastní systém klasifikace, který jim vyhovuje lépe než systémy nabízené informatickou/knihovnickou komunitou. Výhoda klasifikace ICNP je v tom, že je brána ošetrovatelskou komunitou „za svou“, komunita má vliv na její vývoj.

Doc. Souček připomněl rozdílný přístup ontologií a klasifikačních schémat. Ontologie vychází z potřeby pracovat s významem, jsou v určitém směru v tomto smyslu pružnější a aktuálnější než klasifikace. Oborové ontologie mají určitě velký smysl – v případě ICNP se jedná o vhodný příklad oborové ontologie.

Dr. M. Souček konstatoval, že (bez hodnocení obsahové stránky) oborová rada doporučila rozsah disertační práce 130 str., které text práce nedosahuje. Doc. Souček upozornil na velmi rozsáhlou publikační činnost kandidáta, která byla dodána komisi jako podklad pro obhajobu. Kandidát také má bohatou účast na grantech. Komise se shodla, že tyto skutečnosti kompenzují dostatečně kratší rozsah disertační práce.

Předseda shrnul a uzavřel diskusi s tím, že kandidát uspokojivě odpověděl na otázky oponentů. Poté ukončil veřejnou část obhajoby disertační práce.

Členové komise přistoupili k tajnému hlasování.

Vyhlášení výsledků tajného hlasování:

Komise navrhla udělit titul doktor (Ph.D.)

v Praze 5. 9. 2012 zapsala Mgr. Věra Pilecká

Podpis předsedy komise: